

kot spodnja polovica. Nadalje, podnebne spremembe in onesnaževanje bodo najbolj prizadele najrevnejše, ki imajo običajno najnižjo sposobnost prilagajanja. Prvi korak k preprečevanju **okoljske neenakosti** ter podnebne katastrofe v prihodnosti so **ambiciozne podnebne politike** s ciljem blažitve posledic zlasti nenadzorovanih podnebnih sprememb. Vse to bo namreč imelo učinke na distribucijo dobrin in zaposlovanje, zato je treba težiti k družbeno pravičnem zelenem prehodu (*green transition*). Raziskovalci vztrajajo, da mora imeti evropska podnebna politika močno socialno raz-

sežnost. Velik pomen pripisujejo evropskemu Socialnem skladu za podnebje (*Social Climate Fund*) ter pravilom, ki jih postavlja za izdajo emisijskih kuponov (dekarbonizacija), njegovo strukturo ter merilom za delitev sredstev med državami članicami EU. Navajajo, da bi lahko hitro prišlo do tega, da bi bistveno revnejša država članica EU z manj zaznane neenakosti imela manj koristi od Socialnega sklada za podnebje v primerjavi z bogatejšo državo članico z večjo neenakostjo.

Klimatske spremembe, dekarbonizacija, zelen prehod in podobne teme postajajo

vse bolj prisotne tudi v socialnem dialogu, zaenkrat še večinoma na mednarodni ravni. Klimatske spremembe bodo – med drugim – močno vplivale na prestrukturiranje določenih delov gospodarstva, kar posledično pomeni tudi prilagajanje delovnih procesov ter zahtevanih znanj in kompetenc zaposlenih. Zato je več kot nujno potrebno, da se tako na nacionalni ravni kakor tudi na panožni ter podjetniški o tem začne **sistematično razpravljati**, kar je zlasti ključno pri nadaljnjem razvoju in investicijah.

ZA UČINKOVITO SOUPRAVLJANJE

Piše:
dr. Elizabeta Zirnstein

Implementacija evropske direktive o zaščiti žvižgačev in vloga svetov delavcev

Dne 17. decembra 2021 je potekel rok za implementacijo direktive EU o zaščiti žvižgačev. Žvižgači so ljudje, ki v okviru svojega dela naletijo na nepravilnosti, ki lahko škodijo javnemu interesu, in jih zato prijavijo. Implementacija direktive v slovensko zakonodajo bo prinesla nove obveznosti tudi za podjetja, kot so vzpostavitev varnih kanalov za sporočanje nepravilnosti, standarde za zaščito žvižgačev pred povračilnimi ukrepi ter načine za preprečevanje zlonamernih prijav. V prispevku analiziramo, kakšne obveznosti bo omenjena direktiva prinesla slovenskim podjetjem, in kakšna bo pri tem vloga svetov delavcev.

Uvod

Linija za sporočanje zlorab, s tujko »*whistleblowing*«, je način prijave ali javnega razkritja informacij o nelegalnih, nepoštenih, neetičnih in podobnih aktivnostih, ki škodijo javnemu interesu in na katere žvižgač (ang. whistleblower) naleti v okviru svojega dela v določeni organizaciji.

Evropska unija (v nadaljevanju: EU) ugotavlja, da je mehanizem sporočanja zlorab in zaščita »žvižgačev« **v javnem interesu** (Komisija EU 2019). Na ta način se namreč na eni strani **odkrijejo** goljufije, korupcijska dejanja ter druga nezakonita in

nepoštena ravnanja, ki imajo obsežne negativne finančne posledice bodisi za posamično podjetje bodisi širše za družbo, na drugi strani pa linija za sporočanje zlorab **preprečuje uhajanje informacij izven podjetij** in preprečuje kršitve, povezane z zapužnostjo informacij. Tako je bila pred dve letoma sprejeta **Direktiva (EU) 2019/1937 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. oktobra 2019 o zaščiti oseb, ki prijavijo kršitve prava Unije** (v nadaljevanju: Direktiva EU o zaščiti žvižgačev, Uradni list EU L 305/17 z dne 26. 11. 2019). Nova pravila, ki določajo jasne postopke prijavljanja in obveznosti za delo-

dajalce, varne kanale za prijavo ter preprečevanje povračilnih ukrepov in učinkovito zaščito, morajo države članice skladno s 26. členom Direktive o zaščiti žvižgačev prenesti v svojo nacionalno zakonodajo do 17. decembra 2021.

Pri vzpostavljanju linij (kanalov) za sporočanje zlorab ter ustreznih mehanizmov za zaščito žvižgačev gre **v prvi vrsti za obveznost vršnega menedžmenta podjetij**, da sprejmejo ustrezne ukrepe, ki se bodo najbrž odražali tudi v kakšnem internem pravilniku ali politiki podjetja. Nekateri ukrepi in mehanizmi pa se bodo morali zagotoviti **tudi na ravni države**.

Opredelevitev žvižgaštva v teoriji in zakonodaji

Tako kot pisk piščalke pritegne pozornost poslušalcev, tudi žvižgač pritegne pozornost z razkritjem nezakonitih, nepravilnih, nevarnih ali neetičnih praks. Vendar pa splošno sprejete opredelitve žvižgaštva v strokovni in znanstveni literaturi ni. Med vsemi je najpogosteje navajana opredelitev avtoric Near in Micelli (1985), ki pravi, da je **žvižgaštvo razkritje člana organizacije o nezakonitih, nemoralnih, nelegitimnih praksah, nadzorovanih s strani delodajalca, osebam ali organizacijam, ki so zmožne ukrepati**. Nevladna organizacija Transparency International (2013, 4) podaja bolj omejujočo definicijo, ki opisuje žvižgaštvo kot razkritje informacij v zvezi s korupcijskimi, nezakonitimi, goljufivimi ali nevarnimi aktivnostmi, ki se izvajajo v ali s strani organizacij v javnem ali zasebnem sektorju in ki ogrožajo javni interes, pri čemer gre za razkritje tistim posameznikom ali subjektom, za katere se domneva, da imajo moč ukrepati zoper ta neželena ravnanja. Po tej definiciji je razkritje tistim, ki so zmožni ukrepati, nujen pogoj, da lahko govorimo o žvižgaštvu. Mednarodna organizacija dela (v nadaljevanju: MOD) žvižgaštvo opredeljuje kot ravnanje zaposlenih ali bivših zaposlenih, ki prijavijo nezakonite nepravilnosti ali neetične prakse delodajalca (Terminološki slovar MOD). Pravni terminološki slovar (ZRC SAZU) opredeljuje žvižgača kot osebo, ki prijavi ali razkrije protipravna ali škodljiva dejanja v organizaciji javnega ali zasebnega sektorja, v kateri je ali je bila zaposlena.

Pravno opredelitev žvižgačev najdemo v Direktivi EU o zaščiti žvižgačev. Direktiva žvižgača opredeljuje kot »fizično osebo, ki prijavi ali javno razkrije informacije o kršitvah, pridobljene v okviru njenih delovnih dejavnosti« (člen 5, 7. točka 2. odstavka). Pri tej opredelitvi velja omeniti še, da direktiva EU o žvižgačih ne uporablja termina žvižgaštvo, pač pa »**prijava kršitev prava EU**«; žvižgač pa je naslovljen kot »**prijavitelj**«.

¹ Uradni list RS, št. 69/11 in spremembe.

² Uradni list RS, št. 25/14 in spremembe.

³ Uradni list RS, št. 131/06 in spremembe.

⁴ Uradni list RS, št. 67/07 in spremembe.

⁵ Uradni list RS, št. 35/01 in spremembe.

⁶ Uradni list RS, št. 56/02 in spremembe.

⁷ Uradni list RS, št. 113/05 in spremembe.

⁸ Uradni list RS, št. 55/08 in spremembe.

Na splošno lahko rečemo, da je opredelitev žvižgaštva odvisna od tega, s katerega vidika je ta pojav obravnavan. Žvižgaštvo je lahko obravnavano kot izraz svobode izražanja, kot sredstvo za preprečevanje korupcije, kot izraz družbene odgovornosti, pa tudi kot dejanje (ne)lojalnosti do delodajalca (Senčur Peček 2015, 225).

Da bi omogočili žvižgačem poročanje o nepravilnostih, je treba v delovna okolja vgraditi močne varovalke in spodbude zanje. Predvsem je treba zagotoviti **zaščito žvižgačev** pred morebitnimi povračilnimi ukrepi oseb ali organizacij, katerih nečednosti so razkrili. Prav to od držav članic zahteva omenjena Direktiva. Glede na v njej vsebovana pravila bodo **morali subjekti tako zasebnega kot javnega sektorja vzpostaviti**:

- varne kanale za prijavo nepravilnosti, korupcije in goljufij,
- urediti jasne postopke poročanja o prijavah in obravnavi ter
- zagotoviti zaščito žvižgačev pred morebitnimi povračilnimi ukrepi.

Direktiva 2019/1937 vzpostavlja le minimalne standarde zaščite, kar pomeni, da lahko države članice z nacionalno zakonodajo zagotovijo še strožje ukrepe. Čeprav se omenjena direktiva nanaša za prijave kršitev prava EU, je zelo verjetno, da bo slovenska zakonodaja zaščito žvižgačev urejala širše, za prijavo vsakovrstnih nepravilnosti, tudi tistih, ki nasprotujejo nacionalnim predpisom in etičnim standardom.

Pravna ureditev žvižgaštva v Sloveniji

Slovenija sodi med države, kjer zaščita žvižgačev (v predpisih je večinoma uporabljen izraz »prijavitelj«) **ni urejena na enem mestu** (v enem zakonu), temveč je ureditev precej razdrobljena in velja zgolj za nekatera področja. Zaščito žvižgačev denimo ureja Zakon o integriteti in preprečevanju korupcije¹, v smislu zaščite identitete prijavitelja koruptivnih ravnanj. Zakon o Slovenskem državnem holdingu² (v nadaljevanju: ZDH) v 57. členu določa obveznost članov organov SDH in zaposlenih na SDH, da prijavijo vsak primer, ko menijo, da se od njih zahteva nezakonito ali neetično ravnanje v povezavi z njihovo službo ali položajem. Zakon o bančništvu³ (v nadaljevanju: ZBan) ureja zaščito zaposlenih v bankah, ki poročajo o kršitvah v bankah (glej 160. člen ZBan). Zakon o trgu finančnih instrumentov⁴ (v nadaljevanju: ZTFi) določa obveznosti Agencije za trg vrednostnih papirjev, da

vzpostavi sistem sprejemanja prijav in ukrepe za varstvo žvižgača (431. in 432. člen ZTFi). Posredno se zaščite žvižgačev dotikajo tudi Zakon o medijih⁵ (ki ščiti identiteto novinarskih virov), Zakon o inšpekcijskem nadzoru⁶, Zakon o zaščiti prič⁷ in Kazenski zakonik⁸. Slednji npr. določa, da se tisti, ki tajni podatek javno objavijo, pridobijo ali posredujejo, da bi ga razkrili javnosti, ne kaznujejo, če prevlada javni interes po razkritju tajnega podatka.

V zvezi z žvižgaštvom imamo v Sloveniji **tudi nekaj sodne prakse**. Najstarejša datira v leto 2005, ko je v delovno-pravnem sporu Višje delovno in socialno sodišče razsodilo, da je bil opomin, izrečen delavcu v disciplinskem postopku, nezakonit, saj delavec s tem, ko je v javnosti izrazil svoje mnenje o nepravilnostih pri delodajalcu, ni kršil internih navodil in z izražanjem svojega mnenja tudi ni kršil zakonske prepovedi škodljivega ravnanja (Pdp 986/2004 z dne 20. 10. 2005). Prav v zvezi z razkrivanjem nepravilnosti v delovnih okoljih je treba opozoriti, da slovenska delovno-pravna zakonodaja **ne pozna posebnih zaščitnih ukrepov za delavce, ki bi razkrili nepravilnosti, s katerimi so se seznanili pri delodajalcu**. Varstvo pred nedopustnimi ravnanji delodajalca je žvižgačem zagotovljeno na enak način kot vsem ostalim delavcem, torej v obliki prepovedi šikaniranja na delovnem mestu, trpinčenja na delovnem mestu (mobinga), prepovedi diskriminacije in povračilnih ukrepov, prepovedi neutemeljene odpovedi pogodbe o zaposlitvi in podobno (Senčur Peček 2015, 243).

Kaj direktiva zahteva od držav članic EU

Temeljni namen Direktive EU o zaščiti žvižgačev je v postavitvi **skupnih minimalnih standardov zagotavljanja zaščite žvižgačev** (člen 1 direktive), kadar le-ti prijavijo kršitve prava EU, ki spadajo na področje javnega naročanja, finančnih storitev, varnosti izdelkov, varnosti v prometu, varstva okolja, varnosti hrane in krme, javnega zdravja, varstva potrošnikov, varstva zasebnosti in osebnih podatkov ter varnosti omrežij in informacijskih sistemov (člen 2 direktive). Po določbah direktive morajo države članice z nacionalno zakonodajo zagotoviti, da bodo subjekti v javnem in zasebnem sektorju **vzpostavili kanale za prijavo kršitev, postopke prijave kršitev ter postopke nadaljnjega ukrepanja** (členi 6 do 9). Direktiva spodbuja notranje postopke (znotraj organizacij) za prijavo kršitev, oziroma jim daje prednost pred zunanjimi

razkritji (člen 10) in pred javnimi razkritji (člen 15). Direktiva obenem nalaga državam članicam obveznost vzpostavitve zunanjih kanalov za prijavo nepravilnosti, hkrati z zagotavljanjem sredstev za njihovo delovanje (člen 11). Naj v zvezi z zunanjimi razkritji navedemo zanimivost, da gre v 7 % vseh »žvižgov« za namig (prijavo), podan neposredno regulatornemu organu ali državnemu nadzornemu organu (ACFE 2020, 23). Ne glede na to, za katero vrsto prijave gre (notranjo, zunanjo, javno razkritje) **mo-rajo države članice zagotoviti:**

- varovanje zaupnosti podatkov in vodene evidenc o prijavih (člen 18),
- predvsem pa sprejeti vse potrebne ukrepe, da se preprečijo povračilni ukrepi zoper prijavitelje kršitev – žvižgače (členi 19 do 24).

Glede na vsebino in količino vseh zahtev omenjene direktive, bo Slovenija za njeno implementacijo morala najbrž sprejeti **poseben zakon, določiti organe**, ki bodo bdeli nad izvajanjem nove zakonodaje, pa tudi **zagotoviti določena sredstva** za izpolnitev obveznosti po tej direktivi (zagotavljanje usposabljanj, zagotavljanje zunanjih kanalov za prijavo, zagotavljanje brezplačne pravne pomoči, zagotavljanje finančne pomoči in psihološke podpore prijaviteljem).

Kakšne obveznosti direktiva prinaša vodstvom podjetij?

Rok za implementacijo direktive se je iztekel 17. decembra 2021, z izjemo postopkov zagotovitve kanalov za notranjo prijavo kršitev v zasebnem sektorju, v podjetjih s 50 do 249 delavci – za te postopke morajo države članice sprejeti ustrezno zakonodajo šele do 17. decembra 2023. Šele potem, ko bodo sprejeti in bodo začeli veljati zakoni in drugi predpisi, potrebni za uskladitev z direktivo EU o zaščiti žvižgačev, bodo morali subjekti v javnem in zasebnem sektorju zagotoviti ustrezne kanale za prijavo kršitev, postopke obravnave prijavi in podobno. To pomeni, da se 17. decembra 2021 **za podjetja in druge organizacije pravzaprav nič ni spremenilo**. Takoj ko bo sprejeta implementacijska zakonodaja, pa bo podjetjem postavljen rok za sprejem instrumentov za uresničitev obveznosti po tej direktivi, najbrž v obliki internih dokumentov, kot so: **pravilniki, navodila, politika in podobno**, v katerih bodo določila vse potrebne postopke v zvezi s prijavo nepravilnosti in mehanizme ter standarde zaščite prijaviteljev. Kot že rečeno, bo to najkasneje 17. decembra 2023.

Katere obveznosti pa bo direktiva prinesla, slovenskim podjetjem potem, ko bodo sprejeti implementacijski zakoni?

Vzpostavitev varnih linij

Varne linije, po katerih bodo prijavitelji lahko podajali prijave, bodo morali vzpostaviti **vsi pravni subjekti v zasebnem sektorju s 50 ali več delavci** (člen 8). Države članice pa lahko tudi od drugih podjetij zahtevajo, da v posebnih primerih vzpostavijo kanale za notranjo prijavo. V primeru podjetij v zasebnem sektorju, ki jim ne bo treba zagotavljati kanalov za notranjo prijavo, bo morala obstajati možnost neposredne prijave pristojnim organom po zunanji poti. Podjetja, ki imajo do 249 zaposlenih, pa bodo lahko uporabljala skupne linije in postopke.

Pod pogojem, da je zaupnost identitete prijavitelja zagotovljena, bo lahko vsako podjetje **določilo, kakšno vrsto kanala za prijavo bo vzpostavilo**. Prijave se bodo lahko podajale pisno, bodisi po pošti bodisi v fizične predale za pritožbe bodisi prek spletne platforme, ali pa ustno, na primer na neko telefonsko številko, na dežurno telefonsko številko, prek drugega sistema za pošiljanje glasovnih sporočil ali osebno, na primer na sestanku z za to pooblaščen osebo.

Zaščita žvižgačev

Podjetja bodo morala **nuditi zaščito vsem prijaviteljem**: zaposlenim; samozaposlenim, ki delajo za podjetje; članom organov upravljanja in nadzora; delničarjem; vsem osebam, ki delajo pod nadzorom in vodstvom zunanjih izvajalcev ali podizvajalcev. Upravičeni do zaščite bodo tisti prijavitelji, ki bodo glede na okoliščine in informacije, ki so jim bile na voljo v času prijave, utemeljeno domnevali, da so zadeve, ki so jih prijavi, resnične. Ta zahteva je ključni mehanizem za preprečevanje zlonamernih prijavi. Zagotavlja namreč, da osebe, ki namerno in zavestno prijavijo napačne ali zavajajoče informacije, niso upravičene do zaščite. Zahteva hkrati zagotavlja, da zaščita še vedno velja, kadar prijavitelj nenamerno prijavi nepravilne informacije o kršitvah. Na upravičenost do zaščite ne vplivajo motivi, ki prijavitelje privedejo do prijave.

Zaščita žvižgačev mora biti usmerjena v to, da se jim **kot povračilni ukrep za razkritje nepravilnosti ne sme odpovedati zaposlitve, ne sme se jih premestiti na nižje delovno mesto, jim zadržati napredovanja, znižati plače, spremeniti kraja opravljanja nalog, zadržati usposablja-**

nja, jih ustrahovati in podobno. Žvižgačem mora biti zagotovljena tudi pravna pomoč, zaščita pa velja tudi za tiste posameznike, ki pomagajo žvižgačem, denimo posredniki, sodelavci, sorodniki. Žvižgače je po navedbah direktive treba redno obveščati o napredku in rezultatih preiskave. Med pravnimi postopki lahko koristijo tudi psihološko podporo.

Kakšno vlogo bodo pri tem imeli sveti delavcev?

Direktiva **zgolj na nekaj mestih omenja delavske predstavnike**. V uvodnih pojasnilih k direktivi je v točki 29. zapisano, da »ta direktiva ne bi smela posegati v nacionalna pravila o uveljavljanju pravic predstavnikov zaposlenih do obveščenosti, posvetovanja in sodelovanja v kolektivnih pogajanjih ter zagovarjanja pravic delavcev iz delovnega razmerja.« Če to uvodno pojasnilo preslikamo na slovenski sistem delavskih predstavništev, ga lahko razumemo tako, da implementacija te direktive **v ničemer ne sme zmanjšati pravic in pristojnosti svetov delavcev** pri sodelovanju pri upravljanju podjetij, **kakor tudi ne sindikatov** v kolektivnih pogajanjih ali zastopanju interesov svojih članov v raznih delovno-pravnih postopkih pred delodajalcem. V točki 41 uvodnih pojasnil pa je določeno, da bi bilo treba predstavnikom zaposlenih, kadar neko nepravilnost prijavijo kot delavci, zagotoviti zaščito na podlagi te direktive (torej kot žvižgačem), brez poseganja v zaščito, ki jo imajo kot predstavniki zaposlenih na podlagi nacionalnih pravih.

Opozoriti je treba tudi na člen 8 direktive o zaščiti žvižgačev, ki v prvem odstavku določa, da pravni subjekti v zasebnem sektorju s 50 ali več delavci, **vzpostavijo kanale in postopke za notranjo prijavo in za nadaljnje ukrepanje šele po posvetovanju in v dogovoru s socialnimi partnerji, kadar je tako določeno v nacionalnem pravu**. Trenutno slovenska zakonodaja sodelovanja svetov delavcev pri sprejemanju ukrepov na področju zaščite žvižgačev sicer ne določa, vsaj neposredno ne. Kar pa ne pomeni, da tega ne bo določala v bodoče. Osebno menim, da bi bilo v procesu sprejemanja odločitev o uvedbi linij (kanalov) za sporočanje kršitev in o sprejemanju ukrepov za zaščito žvižgačev, **sodelovanje delavskih predstavnikov zelo koristno**. Pomanjkanje zaupanja v učinkovitost prijavi in v učinkovitost mehanizmov za preprečevanje povračilnih ukrepov je namreč eden od glavnih dejavnikov, ki potencialne žvižgače odvrta od prijavi.

Sveti delavcev v tem smislu bolje kot poslovodstvo podjetja vedo, kateri kanali za sporočanje nepravilnosti bi se delavcem zdeli bolj zaupanja vredni. Podjetja bodo pri vzpostavitvi zaščite žvižgačem morala izbrati tudi **osebo ali notranjo službo**, ki bo pristojna za nadaljnje ukrepanje po prijavi. Ta oseba bi morala biti neodvisna, uživati zaupanje večine zaposlenih in veljati kot moralna avtoriteta v podjetju, obenem pa bi morala biti na položaju, ki omogoča neposredno poročanje npr. pooblaščenca za integriteto, vodji kadrovske službe ali članu upravnega odbora. Tudi pri izbiri take osebe menim, da je sodelovanje sveta delavcev modra poteza.

Zaključek

Kot že rečeno, bo slovenski zakonodajalec za implementacijo omenjene direktive o zaščiti žvižgačev **moral še sprejeti ustrezen zakon**. Tozadevno predlagam, da se v zakon zapiše, da **pri sprejemu internih aktov (ali politik) podjetij o vzpostavitvi varnih kanalov za sporočanje nepravilnosti in o načinih zaščite žvižgačev pred povračilnimi ukrepi sodeluje tudi svet delavcev**, kadar ga podjetje ima. Če tega zakonodajalec ne bo predpisal z implementacijskim zakonom, pa bi bilo vsekakor koristno, da se to zapiše v **t. i. participacijske dogovore** med svetom delavcev in delodajalcem, ki so za delodajalca prav tako v celoti zavezujoči. Vsekakor pa svetujem podjetjem, da se pri pripravi omenjenih internih aktov posvetujejo s sveti delavcev, oziroma da jih ustrezno vključijo v te postopke tudi, če to ni posebej določeno v

notenem aktu. Ne nazadnje bi morale biti tudi podjetjem v interesu, da se razni sumi in zlorabe raziščejo interno, torej znotraj podjetja, kot pa da jih zaposleni npr. javno razkrijejo, kar nenazadnje zelo slabo vpliva na ugled podjetja. Sistem sporočanja nepravilnosti in zaščite žvižgačev, ki mu bodo zaposleni zaupali, je pravzaprav edini način, da se bodo te zadeve razčistile interno in ne pred očmi javnosti. Pri vzpostavitvi takšnega sistema pa je **sodelovanje delavskih predstavnikov ključno**.

Kanali za sporočanje prevar, ki ustrezno ščitijo prijavitelje pred povračilnimi ukrepi, pa niso le učinkovito orodje za odkrivanje odklonskih ravnanj in podobno, temveč so tudi instrument oziroma notranji mehanizem **za doseganje skladnosti poslovanja družb**. Vzpostavitev učinkovitega sistema za zaščito žvižgačev je v tem smislu del korporativnega upravljanja, ki vodi k uveljavljanju odgovornosti ter dolgoročni uspešnosti gospodarskih družb.

Literatura in viri

Pravni terminološki slovar (ZRC SAZU). Dostopno na: <https://isjfr.zrc-sazu.si/sl/terminologisce/slovarji/pravni/iskalnik?iztocnica=%C5%BEv%C5%BEGA%C4%8D#v>.

Komisija EU. 2019. Boljša zaščita žvižgačev: nova vseevropska pravila od leta 2021. Dostopno na: <https://www.consilium.europa.eu/sl/press/press-releases/2019/10/07/better-protection-of-whistle-blower-s-new-eu-wide-rules-to-kick-in-in-2021/>.

Transparency International. 2013. *International Principles for Whistleblower Legislation: Best Practices for Laws to Protect Whistleblowers and Support Whistleblowing in the Public Interest*. Dostopno na: https://images.transparencycdn.org/images/2013_WhistleblowerPrinciples_EN.pdf.

Senčur Peček, D. 2015. *Delovnopravno varstvo žvižgačev*. V: *Delavci in delodajalci* 15 (2–3), str. 223–247.

Near, P. J. in P.M. Micelli. 1985. *Organisational Dissidence: The Case of Whistleblowing*. V *Journal of Business Ethics* 4 (1).

Mednarodna organizacija dela. (b.l.). *Terminološki slovar*. Dostopno na: <https://metadata.ilo.org/thesaurus/648756062.html>.

Pravni viri

Direktiva (EU) 2019/1937 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. oktobra 2019 o zaščiti oseb, ki prijavijo kršitve prava Unije. Uradni list EU L 305/17 z dne 26. 11. 2019.

Zakon o integriteti in preprečevanju korupcije. Uradni list RS, št. 69/11 – uradno prečiščeno besedilo in 158/20.

Zakon o Slovenskem državnem holdingu. Uradni list RS, št. 25/14, 95/14 – ZIPRS1415-C, 96/15 – ZIPRS1617, 80/16 – ZIPRS1718, 71/17 – ZIPRS1819, 51/18 – ZIUUGDT, 83/18 – ZIPRS1819-A, 174/20 – ZIPRS2122.

Zakon o bančništvu. Uradni list RS, št. 131/06, 1/08, 109/08, 19/09, 98/09, 79/10, 9/11 – ZPlaSS-B, 35/11, 52/11, 59/11, 85/11, 48/12, 105/12, 56/13, 63/13 – ZS-K, 96/13, 25/15 – ZBan-2, 27/16 – ZSJV, 44/16 – ZRPPB, 71/16 – odl. US, 72/19 – ZPSVIKOB.

Zakon o trgu finančnih instrumentov. Uradni list RS, št. 67/07, 100/07, 69/08, 40/09, 88/10, 78/11, 55/12, 105/12 – ZBan-1J, 63/13 – ZS-K, 30/16, 9/17, 21/17, 77/18, 66/19, 123/21.

Zakon o medijih. Uradni list RS, št. 35/01, 62/03, 113/03 – odl. US, 16/04 – odl. US, 123/04 – odl. US, 96/05 – ZRTVS-1, 60/06, 69/06 – ZOIPub, 36/08 – ZPOMK-1, 77/10 – ZSFCJA, 90/10 – odl. US, 87/11 – ZAvMS, 47/12, 47/15 – ZZSDT, 22/16, 39/16, 45/19 – odl. US, 67/19 – odl. US, 82/21.

Zakon o inšpekcijskem nadzoru. Uradni list RS, št. 56/02, 26/07, 40/14.

Zakon o zaščiti prič. Uradni list RS, št. 113/05, 61/06, 117/06 – ZDoh-2, 110/07, 30/18.

Kazenski zakonik. Uradni list RS, št. 55/08, 66/08, 39/09, 91/11, 54/15, 6/16, 38/16, 27/17, 23/20, 91/20, 95/21.

Participacija zaposlenih in družbena odgovornost podjetij

Dopolnitev kataloga ukrepov v certifikatu Družbeno odgovoren delodajalec

Ekvilib Inštitut je na pobudo Združenja Sveta delavcev dopolnil katalog ukrepov na področju Organizacijskega upravljanja v shemi certifikata Družbeno odgovoren delodajalec. Katalog se je dopolnil predvsem z ukrepi na področju participacije delavcev pri upravljanju podjetja, za kar na Ekvilib Inštitutu menimo, da je ena izmed pomembnih organizacijskih oblik delovanja organizacij v prihodnosti in tudi že sedanosti, in ki lahko pomembno vplivajo na družbeno odgovorno oziroma bolj trajnostno delovanje podjetij.

Pomen participacije zaposlenih z vidika družbene odgovornosti podjetij

Družbena odgovornost podjetij in organizacij se sprašuje o svoji vlogi v družbi, okolju in v ekonomiji. Sprašuje se o tem,

kako biti dober korporativen državljan, ki prevzema odgovornosti za svoje vplive in za svoje odločitve ter pri tem poskuša pove-